DAILY ارادہ

د افغان نشراتي مرکز ملي خپلواکه ورځپانه

سال تاسیس ۱۳۷۹ هـ ش

سال سوم شماره سی و یکم
شماره مسلسل 111
دوشنبه 28 دلو 1381 هـ ش
16 ذالحجه الحرام 1422 هـ ق
17 February 2003

AFGHAN MEDIA RESOURCE CENTER
A.M.R.C
PROPERTY OF ACKU

بناغلی کرزی د حشر د دود په پاللو ټینګار وکړ

اصلی وظیفه زمونږ ده چی خپل وطن آباد کړو

د افغانستان د انتقالی اداری رئیس بناغلی حامد کرزی پخپل پنځلس ورځنی رادیوی وینا کی د افغانستان د کلیو او باندو په بیاروغاونه کی د حشر په دود خبری وکړی بناغلی کرزی پخپله وینا کی یادونه کړی چی زمونږ په کلی او باندو کی خلک د پخوا څخه د وبالو او کاریزونو په پاک کولو د بزګری او باغداری په کارونو ، د کورونو په جوړولو د کلیوالی ژوند د بښیګڼو څخه نور کارونو کی حشر کوی. مانا دا چی د کلیو خلک سره را تولیږی او پخپله خوښه د غسی ټولنیز کار په ګډه سره سره تړسوي او پخپل ورځنی ګډ کار وبالی ، کاریزونه ، او نور کارونه کوي ، د بناغلی کرزی په وینا کی زیاته شوی په دی ډول د کلیوالو دیوی ورځی ګډ کار په نتیجه کی د یول بل کلیوال د څو ورځو کار په یوه یا دوه ورځو کی سر ته رسیږی او د محتاجو او اړو کسانو ارتیاوی پوره کیږی بناغلی کرزی یادونه کړی اوس چی زمونږ هیواد جنګونو ټوک ټوک کړیدی په زیاته خایونو کی کلی وران دی کاریزونه او وبالی له کاره ولویدلی او سربندونه نړیدلی دی د کر ځمکی شاړی شویدی او باغونه وچ او جنګونو له امله سوزیدلی دي او خینی هیواد وال په پردیو ملکونو کی د مهاجرت ژوند تیروی او یا هم خپل کلی او کورونو څخه لری اوسیږی. بناغلی کرزی په دغه رادیوی وینا کی پر افغانانو غږ کړی چی زه خپلو وطندارانو ته ور یادوم چی که مونږ د نورو په امید ناست یو چی موسسی به راشي او یا به خارجیان راشی زمونږ کورونه به اباد کړی ، شك نشته چی خارجیان به ئي جوړ کړی خو اصلی وظیفه زمونږ ده چی خپل کور او هیواد پخپلو لاس او کوشش اباد کړو . بناغلی کرزی زیاته کړه چی مونږ باید پوه شو او پخپله خپلی متی را ونغاړو او د حشر له لرغونی او ګټور اجتماعی دود څخه چی تراوسه لازمونږ په ټولنه کی ریښی لري ګټه واخلو د خپلو غزیزانو او نورو کلیوالو په مرسته خپل وران کلی ویجاړی لاړی له کاره لویدلی ویالی کاریزونه له سره جوړ کړو اوخپل ویجاړ وطن پخپله اباد کړو. بناغلی کرزی د خپلی وینا په پای کی د افغانانو څخه یو خل بیا غوښتنی چی په کراره دی نه کینی او د خپلو متو په مرسته خپل کور ، کلی او ښار اباد کړی ، هغه د حشر د دود په پاللو ټینګار وکړ .

باز سازی یکهزار منزل رهایشی

پنجصد منزل دیگر نیز به زودی بازسازی میگردد

پروان :در ولسوالی بگرام ولایت پروان هزار باب منزل تخریب شده بعد از بازسازی برای مالکین ان تسلیم داده شد .

این منازل به کمک مالی موسسه امریکایي CWS توسط اداره انکشاف دهات ان ولایت باز سازی شده است . گفته میشود که این منازل در زمان جنگهای طالبان و جبهه متحد کاملاً تخریب شده بودند .

موسسه متذکره در نظر دارد که پنج صد منزل رهایشی دیگر را نیز بازسازی و ترمیم نموده و با مالکین ان تسلیم نماینده که کار بالای ان جریان دارد .

بست آوس سلاح و مهمات

نو صد و پنجاه هزار ماین شامل مهمات بدست امده میباشد

گردیز :

اخیراً محافظین امنتیی فرقه دوازده گردیز یک تعداد سلاح و مهمات را بدست آوردند . سلاح و مهمات که به دست آمده شامل دو نوع توپ و دوصد پنجاه هزار عدد ماین ، نودو یک صندوق مرمی خفیفه و یک صدو بیست فیر مرمی سلاح ثقیله است .

در زابطه دستگیری افراد و اشخاص چیزی گفته نشده است . اما سلاح و مهمات بدست آمده در فرقه دوازده گردیز جابجا گردیده است .

حشر زمونږ د هیواد والو لرغونی او ګټور ټولنیز دود دی

د تروریستی برید احتمال

فدرالی استخباراتی اداری په هممدی اونی کی د برید خبرداری ورکړیدی

متحد ایالات:

متحده ایالاتو په ټول ملك کی د تروریستی حملو خبرداری ورکړی او د امریکا غټو صنعتی فلمریکو او نورو تاسیساتو ته ویلی ځوی چی د تروریستانو د احتمالی فعالیتونو په مقابل کی چمتو او هوښیار اوسی. د فدرالی استخباراتو اداری یا F.B.I ، د مالی چارو ، انرژی او د عامه خدماتو موسسو او کمپنیو ته ویلی دی چی پخپلو ورځنیو امنتی چارو کی بدلون او ډیروالی راولي او د تلاشی نوری غرفی دی هم جوړی کړی. د نیویارك او واشنګټن چارواکو وروسته له هغه زیات امنیتی ترتیبات نیولی دي چی مقاماتو اعلان وکړو چی پاسنجارانی ریوتونو کی ویلی شویدی چی امکان لری په هممدی اونی کی کومه تروریستی حملوشی.

دلوی او بښونکی خدای په نامه

سرمقاله

د دلوی د میاشتی ویاړ او د امریکا ورځ

د دلوی د میاشتی ۲۶مه نیټه د وخت د شوروی اتحاد د مهاجم پوځ د ماتی او زمونږ د هیواد څخه ، د اشغالګرو پوځونو د پرشاتګ او شړلو ، د خوارلسم تلین سره سمون خوری .

د ۱۳۵۸ کال د جدی د میاشتی شپږمه نیټه وه چی د شوروی اتحاد هوائي او ځمکنی پوځونو په منظمه توګه د هوا او ځمکی له لاری زمونږ پرهیواد یرغل وکړ او هغه ئي اشغال کړ . د شورویانو د اشغال سره جوخت زمونږ با دیانته او پر وطن مینو هیوادوالو د هماغو لومړیو شیبو څخه د یرغلګرو او تیری کوونکو په وړاندی په مقاومت او جهاد پیل وکړ ، او ورځ په ورځ به د جهاد او مقاومت سنګر تودیده او ډیر ژر په یوه عمومی او سراسری قیام او پاڅون بدل شو .

د وخت شوروی اتحاد چی د ټولو نړیوالو اصولو او موازینو پرخلاف زمونږ د هیواد په اشغال د نورو اقتصادی ، سیاسی او ستراژیکی او پوځی برتریو او برلاسیو په خاطر ، لاس پوری کړ ، زمونږ د باتورو او زړورو هیوادوالو د سخت غبرګون سره ځان مخامخ ولید ، افغانانو چی کله ولیدل د دوی ملی ګټی او دینی او مذهبی اعتقادات د دښمن د تیری سره مخامخ دی ، نو په پوره زړورتیا او ایمانداری سره د شوروی اتحاد په وړاندی چی د وخت لوی طاقت شمیرل کیده ، په میرانه ودریدل او خپل سرونه ئي د هیواد د آزادی ، استقلال او دملی نوامیسو په لاره کی نذرانه کړل او په پای کی د څه د پاسه یو نیم ملیون شهیدانو او په زرونو تنو معیوبینو په ورکولو او همدا راز د سل هاو کلیو او باندو ، او لس هاو ښارونو په سوزولو او ورانولو سره د وخت د شوروی اتحاد پوځونه او قوتونه په ګوندو کړل ، افغانانو نه یوازی خپل هیواد د سره پوځ د شره خلاص کړ او شوروی اتحاد ئي دړی ، وړی کړ ، بلکه نړی ئي د هغوی د شره خلاصه کړ چی په دی توګه ګاونډی هیوادونه او په مجموع کی ټوله نړی باید د افغانانو د دغه ستر خدمت مدیونه وی .

مونږ په داسی حال کی چی په پوره ستر لوړی او ویاړ ، د دغی ورځی یادونه کوو د وطن د شهیدانو پاك روح ته د دعاګانی په استولو سره ، د انتقالی اسلامی دولت پاملرنه د شهیدانو د کورنیو ، کونډو رنډو ، یتیمانو او معیوبینو د ژوندانه د سمون او هغوی ته د لازمو مرستو د برابرولو په خاطر ، را اړوو .

امریکایي الوتکی بمباریو ته دوام ورکوی

شکمن طالب جنګیالی له یوه کلي څخه تپښتي ته اړ کړای شوی دی

هلمند :

د امریکا په مشری د متحدینو خواکونو د افغانستان په مرکزی برخو کی د دشکمنو بنسټپالو په سنګرونو باندی بمباریو ته دوام ورکوی . د امریکای خواکونو ویاند ډګروال راجر کنګ د بګرام په هوای ډګر کی خبریالانو ته وویل : د متحدینو جنګی الوتکو په دښمن بمونه غورزولی او په سلګونو ګولی یي پری ورولی دي . کنګ وویل د دوی خواکونه د هلمند ولایت باغران په سیمه کی د بنسټپالو لږ تر لږه دری پټ خایونه له منځه وړی او زیات شمیر نور خایونه یي تصفیه کړیدی . د امریکای خواکونو ویاند ووایل شکمن طالب زیاته کړه خو د هلمند والی جنګیالی د یوی غندی څرګنده کړی چی ده ملکی وګړو د کلی څخه و تښتیدل او یو تلفاتو شمیره د دیرشو څخه اوښتی ده. زیات شمیر چاودیدونکی مواد ، د جګړی بشپړه ارزیابی او توغندو او توغندی ویشتونکی وړ څرګندونی به د عملیاتو په پای کی څخه پاتی شویدی کنګ ترسره شي.

په ارزی یک ټاروالی بازسازی شده

ص ۳

په رخصتیو کی هم ټاروالی ټاروا وی

۴ مخ

راتلونکی د خوانانو ده

۳ مخ

اعتذار

خواننده عزیز!

غیابت یکی دو روزه اراده را مشکلات تخنیکی در مطبعه باعث بوده است انشاالله با رفع این نقیصه اراده طبق معمول همه روزه به استثنای جمعه ها و تعطیلات عمومی در دسترس قرار خواهد داشت

یاسر عرفات په صدراعظم وټاکی

د سولی نړیوال مینځګړی د یاسر عرفات په اداره کی د صدر اعظم د ټاکلو په شمول د یو لړ بدلونونو غوښتنه کوي . بناغلی عرفات خبریالانو ته د خبرو په وخت وویل چی دی به نوی صدر اعظم وټاکی خوده دا ونه وویل چی ده ددغی څوکۍ د پاره څوك په پام کی نیولی او څه وخت به صدراعظم په کار پیل وکړی . عرفات ددی خبری اعلان وروسته ددی وکړو چی د منځینی ختیځ د سولی له نړیوالی مینځګړو سره ئي وکتل د فلسطینیانو مشر وویل : دی به زیار وباسی چی د فلسطین پار لمان او مرکزی شورا په دی قانع کړی چی د نوی صدر اعظم د ټاکنی لپاره لازم اقدامات وکړی .

شمالی کوریا د ملګرو ملتونو پریکړه رد کړه

دغه هیواد د ملګرو ملتونو د زهرو وسلو د خارنی اداره د امریکی لاسپوڅی وبلله

شمالی کوریا په کورنیو ټلرو . په ویانا کی دیره د چارو کی مداخله وبلله . زهرو وسلو د خارنی اداری دغه اژانس وویل چی چارشنبی په ورځ فیصله وکړه شمالی کوریا تیره میاشت چی د شمالی کوریا د زهرو د وسلو دنه خپریدو د ټرون پروګرام مسله دی د ملګرو ه دنه وتلی اونور نو دغه اداری ملتونو د امنیت شورا ته ته کوم قانونی مکلفیت وړاندی شي.

کوریا د ملګرو ملتونو د زهروی وسلو د خارنی اداری هغه پریکړه رد کړی چی وایی د شمالی کوریا د زهروی پروګرام جنجال دی د ملګرو ملتونو د امنیت په شورا کی فیصله شي . د شمالی کوریا رسمی خبری اژانس دغه ټریواله د اتومی انرژی اداره د امریکا لاس پوڅی او د هغی دا اقدام یي د

زمونږ د معارف تعلیمي نصاب لا هم نیمګړی دی

کـه څـه هـم چې د جګړې ځپلې افغانستان بیا رغونـه یـو اوږد او ستونزمن کار دی خو که چیرې تر یو منظم پلان لاندې پر مخ ولاړ شی کیدای شی دغه اوږد او ستونزمن کار تر زیاته حده پورې آسانه شی. د بیا رغونې په لومړیتوبونو کې دښوونې او روزنـې برخـه لـه تولـو مهمه تشخیص شوی وه چې باید لـه تولـو مخکـې ورتـه پـام وشـی. پخوانی یـو اړخیزه طالبیزم جمع بنیادیزم تعلیمي نصاب په بشپړه توګه اصلاح او د یوویشتمې پیړۍ د غوښتنـو ځوابګویـه شـی خـو پـه خوایشنی سره ولیدل شول چې د ښـوونې او روزنـې د چـارو د مسوءلینو له ډندورو سره سره چې ګڼ نصاب مـو اصلاح کړ، نـوی کتابونه مو چاپ کړل او هر ځای کې مـو ولیکل: راځـی چې سبق ووایـو او نـوری لاپـی او غـوری خـو واقعیت دا شو چې هم د کتابونو پـه چـاپ کـې ددې مظلـوم ملـت داعـانی پیسـی بـی خرطـه او پـه سخاوتمندانه توګه ولګول شوی او هم نصاب نژدې هماغه ده چې وو. یوازې د کتابونو له پوښتنو څخه د امـارت اسـلامي او ځینـو نـورو نومونو چې د جهاد په وخت کې د ببلابېلو تنظیمونـو او موسسـو لـه خوا ورکړې شوی د افغانستان په اسلامي دولت واوښتل او یو شمېر مضـامین چې بشاړ اضافي بلل کیدل لـرې شول نـور نـو د درسـي کتابونو متنونه هماغـه شان پاتې شول چې وو. کـه څـه هم چې زه د ښوونې او روزنې ماهر نه یم خـو د تعلیمي نصاب په بـاب پـه پرتلیزه توګه او دا چې د لومړۍ تولګي زده کوونکي تـه د حروفـو ور پیژنـدل د کلمـو جوړول او دهغـو مفـاهیم او معنی ګاني ور زده کول هغه لومړۍ شیان دي چې باید په ډیر دقت سره په پام کې ونیول شي.

مشران وایي چې د ځان پیژندنـه د جهـان پیژندنـه او پـه نتیجـه کـې د خدای (ج) پیژندنه ده. نو په تعلیمي نصاب کې باید لومړی شاګرد ځان و پیژنی، بیا خپل شا وخوا او هغـه څه و پیژنی چې عملاً شپه او ورځ ورسره سروکار لري او بیا په دریم پړاو، څلورم پړاو او . . . کې دهغـه زده کړې دائره پراخه او وسیع کړی شي.

یعنی اول دا چې حروف و پیژنی، هغه سره یوځای کړی شی، کلمه و پیژنی دهغې ترکیبي توري وپیژنی او په معنی یې پوه شي.

په دوهم پړاو کې شاګرد خپل توم د خپلـی کـورنی نومونـه د خپلـو مربوطینو نومونه دهغو خوږو نومو تـه چې هر ورځ یې خوري و دهغو درسی موادو او وسایلو نومونه چې هره ورځ یې تر شاتړلی او ښوونځی ته یې وړی راوړی هم زده کړی هم یې ولیکلی شی او هم یې په معنی ومفهوم پوه شی.

همداسـی حسـاب در واخلـه او همداسی دینی مسایل.

چې له بده مرغه په نوی تعلیمی نصاب کې دغـه تسلسل وجـود نلـری. البتـه زمـا هـدف زیـاتره ابتدائی دوره په تیره بیا اول، دوهم او دریم تولګی یعنی اصول حنفی نور عنوانو ته لکه فضلیت انسان، جهاد، اخلاق اسلامی، شجاعت اطفال مسلمانان مقام شهید، ترحم بـر حیوانـات، نتیجـه غفلـت، نظافت، خرص قطبی و روبا او نور دغه شان عنوانونه چې په هر یوه بانـدی پوهیـدل د هـر مسـلمان وظیفه او وجیبه ده. خو دغه مطالب په داسې کلمو، جملو او پراګرافونو او مفاهیمو لیکل شوی چې که د دولسم تولګي له پاره هم په پام کې ونیول شی له دی نه په لوړه کچه نسبی لیکل کیدی.

په بهرنـی نړۍ او په پـر مختلفـو هیـوادو کې لـه څلور کلنی او ان دری کلنی څخه په وړکتونونو کې شاګردانو تـه سواد ورکول کیـږی یعنـی هغـه کـار چـې مـوږ بـې د ښوونځی په لومړی دوهم او دریم تولګی کې باید ورکړو خو وینو چې موږ لازده کوونکی با سواد، کړی نـه دی خـو د بـا سوادانو پـه ګمان مو داسې متنونه او مفاهیم ورته غوره کړی چې نه یوازی دهغو لوستل ورته معماښکاری بلکې په معنی او مفهوم خو یې خبرېږی هم نه زموږ په تعلیمي نصاب (وصول حنفی) دوره بیخی خوړل شوی. په اول صنف کې په حقیقت کې د څلورم صنف په دوهم کې د پنځم او په دریم تولګی کې د شپږم تولګی پروګرام تطبیق کول غواړو چې په دی کار سره د دوو جفا ګانو سبب ګرځو لومړی دا چې شاګرد ترجدی او ملاماتونکی بار لاندی کپ او کوپ کوو او له زدکړې څخه یې زړه تـوری کـوو او دوهـم دا چـې ولیدل چې ګناهګار بـه پـه ځای ناست وو او د بیګنا وو بـه پکـی خونی میراث شوی.

د دوهم تولګی د دری مضمون په پانو کې وینو: "تحفه زیبا" دایو عنوان دی چې ور لاندی دوه مخه متن لیکل شوی.

"پیـام بـه شـاګردان" بل عنوان دی چې په څلورو مخونو کې ځای کړی شوی دی "چارمغز" بل عنوان دی چې په څو مخونو کې د چارمغزو په باب معلومات لیکل شوی او ګڼ شمېر نور عنوانـو تـه او مطالـب ددریم تولګی په همدی مضمون کې له حمد او نعت نه چې تیرشود حضرت محمـد (ص) او چـار یـار کبار سوانح او پیژندنه راغلی، بیا پورتنی یاد شوی عنوانونه چې باید هـر اړخیـزه توګـه تـدریس شـی همداسی په ناپوهی کې ختم ګڼل کیږی او زده کوونکی پنځه په سلو کـې هـم ورڅخـه ګټـه نشـی اخستلای.

اوس چې لاهم د کار په پیل کې یو په کار ده چې تعلیمی نصاب په تیره تیره د اصولی صنفی په دوره باندی جدی نظر وشی. په داسی کلماتو، داسې مفاهیمو او داسې جملو سره زده کوونکو تـه سـواد ورکړئ چې هره ورځ او هره ګړی له هغـو سـره سـروکار لـری دهغـو د نومونـو پـه لیکلـو او لوسـتلو سـره دهغو خارجی وجود مجسم کړی شی او پوه شی چې مثلاً انګور څه شـی دی. کاکا څنګـه یـو موجـود دی، توت څه ډول میوه ده او څنګه خوند لری. پنسل څه شکل لری او څه تـه پـه کاریـږی. صنف، معلـم شاګرد، مـوټر، بایسـکل رادیـو، بالښت، ونـه، کوتـه، سـرک، آس، خر، کوتره، مرغی، غوښه، هګۍ، چرګه، تلویزیون، مور، خور، ترور، ماما، کاکا، چای، اوبـه، بـوت، کرتی، پطلون، جرابی، جاکټ او څه او څه . . .

خو اوس که موږ د معلم د کلمی له لیکلـو او دهغـی د حروفـو لـه ور پیژندلو مخکی د معلم د صفتونو په باب ورته مقاله ولیکو او یـا د تلویزیون د کلمی د لیکولـه ورزده کولـو مخکـی د تلویزیـون د خصوصیاتو، دهغـه تـاریخچی او اختـراع کوونکـو پـه بـاب ورتـه معلومات تدریس کړو دا به داسې معنی ولری چې اووه کلن ته معنوی ډیره پر مخ ور وترو او ورته ووایـو چې کاکا جانـه برسر کـینه او دا پـه لـوی لاس لـه ماشومانو او لـه معـارف سره جفـا ده.

"رحیمی"

پیشنهادی به ادارات دولتی

انتشـار مجـلات و روزنامـه هـای متنوع در افغانستان اولین تاثیرش تـرویج فرهنـگ روزنامـه خـوانی و ایجـاد علاقمنـدی بـه مطبوعـات خواهد بود .

ایـن مجـلات و روزنامـه هـا کـه بـا صرف هزینه گزاف و زحمات شبانه روزی دست انـدر کـاران مطبوعـات نشر گردیده و بعضاً بـه صـورت ماهنامه نشر می شود حاوی مطالب یگـان در اختیـار وزارتخانـه هـا و ادارات قرار می گیرد و تلاش دارند تا تمام مردم افغانستان را در جریان تـازه تـرین اخبـار و گزارشـات ملـی و بـین المللی قرار دهند . بسیار دیده شده است کـه شـایقین مطبوعـات در وزارتخانه ها وادارات دولتی از عـدم دسترس به برخی مطبوعات شکایت دارند و همواره در جستجوی یافتن روزنامـه هـای هستند کـه مـوظفین وزارتخانـه هـا ممناعت نموده و پس از تحویـل گـرفتن اخبـار نگـاهی کنجکاوانه به تصاویر ان می کند که در صـورت نبـود تصـویر اشـخاص مـورد علاقـه اش تمـام اخبـار را در اتـاق خـود بـایکوت نمـوده و بـا سـوزاندن ان در درون بخـاری خـود فرجام می دهد . لـذا پیشـنهاد مـی شـود تـا ادارات محتـرم تـدبیری در زمینـه اتخـاذ نمـوده و صـندوق مخصوص جهت دریافت مطبوعـات در داخـل ادارات خـود ایجـاد کننـد . با این کار هم بـه زحمات قلـم بدسـتان و دسـت انـدرکاران مطبوعات ارج نهاده خواهد شد وهم سـهولتی بـرای شـایقین مطبوعـات در داخـل ادارات بـه وجـود خواهـد امـد .

انان حق دارند که همزمان با اجرای وظایف اداری خویش روزنامه ها را بخوانند ، مقالـه بنوّسـیند و انتقـاد کنند . برخـی مجلاتـی کـه بصـورت ماهنامه نشر می شود حاوی مطالب ارزشـمند و امـوختنی در سـاحه اداره ، پلانګـذاری و مـدیریت اسـت کـه کارمندی نه تنها با مطالعه ان اتلاف وقـت نمـی کنـد بلکـه بهتـرین موضـوعات مـورد نیـاز خـود را از طریق این نشریات بدست می اورند . برخـی مـوظفین امنتیـی در دروازه های عبوری ادارات از ورود مستقیم توزیـع کننـدگان اخبـار در داخـل وزارتخانـه هـا ممناعت نمـوده و پـس از تحویـل گـرفتن اخبـار نگـاهی کنجکاوانه به تصاویر ان می کند که

هـای خـود سـوزانده و فضـای اتـاق خود را گرم می سازند . پـس مشـکل اصـلی در ایـن اسـت کـه متاسـفانه بسـیاری از ادارات دولتـی از فقـدان یـک انضـباط سـالم اداری رنـج مـی برند . ادارات دولتی که تبلور حضور گروههـای مختلـف مـردم افغانسـتان در یـک مکـان اسـت بـا ایجـاد یـک انضـباط سـالم اداری مـی توانـد جایگاه مناسب برای اشاعه فرهنگ روزنامه خوانی باشد .

تمـام کارمنـدان ادارات چـون انسـان انـد و حـق شـهروندی بـالای ایـن مملکت دارند باید در تمام لحظات زنـدگی خـویش از جریـان اخـرین تحولات سیاسی و اجتماعی کشور

لومانی

به آرزوی یک شاروالی باز سازی شده

شـاروالی هـا در جوامـع مـدنی و دموکراتیک امروزی در سراسر جهان مراکـز خـدماتی شـهری انـد کـه از طـرف شـهروندان هـر شـهر بـدون مـداخلت مقامـات دولتـی و ارګـان های دولتی ایجاد میشوند و صرفاً بـه تنظـیم خـدمات شـهری مـی پردازنـد. در چنـین جوامـع شـخص شاروال و حتـی پسـت هـای مهـم و کلیدی آن با در نظر داشت اهلیت و تخصـص بـرای یـک دوره معـین در نتیجـه انتخابـات آزاد، سـری و مستقیم کـه بـرای شـاروالی هـا دائر میګردد شـهروندان آن شـهر تعـین ګردیده و تحت نفوذ هیچ ارګان و یـا مقـام دیګـر نمیباشـند، در حقیقـت شـاروالی هـا یګانـه ارګـان هـای مستقلی اند که فقط و فقط مطابق خواست ها و نیـاز منـدی هـای شـهر وشـهروندان خـود امـور خـویش را تنظیم می نمایند.

ایـن ارګـان هـا میکوشـند کـه استقلالیت کاری خود را برای خود محفوظ نګهداشته تشبث دیګران را در امـور مربـوط بـه خـود مجـاز نمیدانند. زیرا تمام آنچه جز وظایف شـاروالی هـا دانسـته میشـود طبـق پلان های مطروحه به وقت و زمانش تحـت اجـرا قـرار ګرفتـه و بـدین ملحـوظ زمینـه هـر ګونـه مـداخلت مرفوع پنداشته میشود.

وظـایف شـاروالی هـا هـم در تمـام جوامع مدنی و دموکراتیک یکسان و مشـخص میباشـد کـه آن عبـارت از تنظیـف و سرسبزی شـهر، کنتـرول و تنظیم قیمت ها و در بعضی موارد تهیـه و توریـد مـواد اولیـه مـورد ضرورت مردم، اعمار و ترمیم سرک هـا، آب رو هـای عمـومی و کانالیزاسیون های عمومی، حفظ و مراقبت اماکن عـام المنفعـه، حفظ و مراقبت سرک های شهری، کانال ها و پیـاده رو هـا، تهیـه سـرپناه بـرای شـهروندان بـی سـر پنـاه، تهیـه آب آشـامیدنی و مراقبـت صـحی آن، ایجاد پارک های تفریحی، تنظیم و حفظ و مراقبت آنها، ایجاد مارکیت هـای خریـدو فـروش مـواد اولیـه و ضروری، ایجـاد مسـلخ هـا، ایجـاد نان پزی های خورد و کلان (سیلوها) ایجـاد تسـهیلات اجتماعی از قبیـل ایجـاد مراکـز برګـزاری محافـل خوشی، فاتحه خوانی، ایجاد مراکز تـدفین و قـات شـدګان، تنظـیم قبرسـتان هـا در اطـراف شـهر و مراقبت از آن ها، اعمار مهمان خانه های خورد و بزرګ در قسمت های مختلف شهر بـرای مسـافرین شـهر های دیګر. اعمار، ایجاد و مراقبت حمـام هـای عمـومی و تشـناب هـای عمومی، جلوګیری از اعمار منـازل، دکاکین، مارکیت ها و اپارتمان های خـلاف پـلان هـای شـهری و بسـا وظایف دیګرا ازین است.

حـال ببینـیم کـه راز موفقیـت یـک شاروال یا شـاروالی در جوامـع مـدنی درچه است و بـه چـه ترتیب میتوانند اعتماد شهروندانش را بدست آورد. چون کار های مربوط بـه شـاروالی هـا مسـایل بغـرنج سیاسـی و سـاینسـی نیست و عموماً مسایل اجتماعی را در برمیګیرد. بنـا بـر آن تنظیم هرچه بهتـر آن چـه را کـه در جملـه وظـایف شـاروالی هـا بـر شـمردیم یګانـه رازی است که آنرا باید درک نمود.

(البته باید بخاطر داشت که مراد مـا شـاروالی هـای جوامـع مـدنی و دموکراتیک است و نـه شـاروالی هـای انتسـابی، مصـلحتی و فرمایشـی چون شـاروالی هـای موجـوده کشـور ما که متأسفانه از دیرباز به اینطرف در بیـن مـردم بنـام چـوروالی شـهرت یافتـه اسـت.)

و ایـن موفقیـت زمـانی نصیـب یـک شاروال و شاروالی میګردد که:

- وظایف خود را دقیقتاً شناسائی نماید.
- توقعـات شـهروندان (مـوکلین) خود را درک کند.
- بـه اعتمادیکـه از مـردم بدسـت آورده اند احترام بګزارند.
- هویت و شخصیت این ارګان مهم مردمی را حفظ نمایند.
- صادق ترین و مردم دوست ترین افـراد را جسـتجو و بـه وظـایف ګونـاګون شـاروالی توظیـف نمایند.
- از شخص شاروال ګرفته تا پائین ترین عضـو شـاروالی بایـد سـاحه کـار وفعالیـت روزانـه خـود را تشخیص بدهد که کدام کار ها در پشـت میـز دفتـر قابـل اجـرا است و بخاطر کدام کار ها باید رفت به ساحات کاری شهر.
- داشتن پلان کـاری در تطابق بـه پـلان هـای قـبلاً ترتیـب شـده شـاروالی بـه کارمنـدان مربـوط امکان میدهد که بـه راحتـی تمـام در امـور مربـوط خـویش موفـق و کامیاب باشد.
- پیش بینی ها و آمادګی های لازم و ضـروری در بخـش هـای ګوناګون وظیفوی به شاروالی ها امکـان میدهـد کـه در حـالات اضطراری و نـاګوار دست و پاچه نشده با هر ګونـه حـوادث آمـاده مجادلـه و مبـارزه باشـد. ماننـد سیلاب ها، آب خیزی ها، زلزله ها، باران های شدید و برف باری زیـاد، خشکسـالی هـا، قحطی ها، احتکار ها وغیره.
- انتقـاد پـذیری در همچـو ارګـان هائیکـه بـه مسـایل عمـومی و مردمی و شهری مصروف اند یک اصـل عمـده بـوده بـا حوصلـه و درایت کامـل بـه حـل مشـکلات پرداختـه تازمینـه انتقادها از بین بـرود زیـرا خشـونت راه حـل نمباشـد. برخـورد عاملانـه و سازنده حلال هرګونه مشکلات میباشد.
- شـخص شـاروال وظـایف روزانـه خـود و معـاونین خـویش را مشـخص و معـین نمایـد تـا از تداخل در کارها و بی نظمی ها جلوګیری بعمل بیاید.
- شخص شاروال و مسوولین بلند پایـه شـاروالی بایـد آنقـدر بـا شـهریان خـود نزدیـک و مـونس باشند که بدون هیچګونه مشکل و واهمـه قابـل دسترسـی بـه همـه باشند.
- آنچه در رده های پائین شاروالی میګـذرد در حقیقـت نمایـانګر کرکترهـا انـد کـه در راس قـرار دارند زیرا کارمندان تحت امر یـک آمـر مـدبر بـا اتوریتـه، مـردم دوسـت و صـادق هرګـز نخواهندتوانسـت دسـت بـه کارهای خلاف اخلاقی و قـانونی بزند اما زمانیکه آب از سرچشمه ګل آلود شـد طبعاً زمینـه مـاهی ګیـری بـرای سـایرین مسـاعد میګـردد. مسـوول یـک اداره نمیتوانـد صـرف بـا پـاک نفسـی شخص خودش برائت بګیرد زیرا وی مسـوول یـک ګـروپ کـاری تحت امرش میباشد.
- باخبری از کار های مربوطو افراد مربوط و شعبات مربوط وظیفه اساسی یک مسوؤل است. و خوشا به حال مسوولین که دارای چنین کرکتر و اهلیت عالی باشند.
- در جوامع مدنی، دموکراتیک و مردمـی شـاروالی هـا بیشـتر مسوول انجام دادن کار های اند که به اساس ضرورت های اولیه شهریان طرح و پلان شده باشد و همچنان کار های که وعده شد که دارای نتایج مثبت و ملموس به نفع عموم باشد.
- شاروالی در جوامـع مـورد نظـر هیچګاهی کار های شامل پلان عـام المنفعـه خـویش را قربـانی کـار هـای غیـر پلانـی و غیـر ضروری (فرمایشی و دستوری) قدرتمندان نمیسـازد. زیرا چنین شـاروال هـا و شـاروالی هـا خویشتن را در مقابل خواست ها و نیازمندی های شهروندان خود مسوول میداننـد و نـه خواسـت های شخصی اشخاص با نفوذ و مقامات.
- شاروال های جوامع مدنی خود را جوابده به آنانی میداند که به او اعتمـاد نمـوده بـه ایـن مقـام منسویش کرده اند.

حضرت

وا تلونکی د خوانانو غوښتنه

مقصدی ص. حبیب نوری

د خوانانو غوښتنې

احمدسمیر د نادر یې د لیسې د یولسم ټولګی زده کونکی:- پوهنه رڼا ده او موږ د رڼا په لاره لاړویان موږ په هیواد کې د رڼا د راوستلو لپاره ډیری ستونزی ولیدی، کاڼي مو چوکۍ او څنګونه مو میزونه ول خو کتاب مو دلاسه ونه غورځاوه، موږ هیله من یو چې په راتلونکی کې به دغه ستونزې نه وي او زده کوونکی به د ټولګی د چت تر سیوری لاندې پر چوکۍ ناست او د میز په سر به د لوستلو لپاره کتاب هم ولري.

تمیم د ایران څخه راغلی یو تن مهاجر:- هیواد بیا ودانولو ته اړتیا لري دا پر موږ خوانانو ده چې د خپلې ټپې شوی هیواد ټپونه وروګنډو او زما په اند اوس ددې وخت رارسیدلی دی چې د ټوپک پر ځای چټک راواخلو او افغانستان د نړۍ د سیالو هیوادونو سره په سیالۍ کې ودروو.

وژمه معتلم صنف دهم لیسه منوچهري:- پس از ده سال دوباره به شهر کابل عودت نموده ام زنده گی در پایتخت کشورم برایم زیبا وخوشا آیند است آرزو دارم در افغانستان صلح و آرامش همیشگی بر قرار گردد تا روزی بتوانم با چین سفید در خدمت هموطنان وجامعه خویش قرار گیرم.

پردیس څدران:- مدت شش سال را در شهر کراچی پاکستان با فامیلم دور از وطن سپری کردم در آنجا اصلاً احساس نمیکردم لذت زنده گی یعنی چی هنګام تجلیل جشن آزادی پاکستان همیشه چشمانم پراز اشک میبود و به یاد جشن های کشور خود لحظه ئي هم میگریستم اکنون که دوباره به وطن عودت نموده ام خیلی خوشحالم و آرزو دادم سال آینده شاهد تجلیل جشن آزادی کشور خود باشم.

لطیف سحر:- تلویزیون باید نشرات خویش را بهبود بخشد، مطالب و برنامه های معلوماتی برای ما جوانان حداقل هفته سه بار به نشر سپرده شود تابتوانم معلومات خویش را تقویت بخشیم.

امان الله:- پا هایم را در اثر انفجار ماین در ولسوالی قره باغ از دست داده ام، به هنر نقاشی کم و بیش دست رسی دارمیخواهم در آینده نقاشی خوبی باشیم. آرزوی من اینست که کشور ما از وجود ماین ها پاک گردد تا در آینده هیچ جوانی به آسا چوب ضرورت نه داشته باشد به پا ایستاده شدن جوانان ما به پا ایستاده شدن کشور است.

سردار د استقلال د لیسې زده کوونکی:- خوانان باید داسې وروزل شي چې د تاریخ په اوږدو کې کړې اشتباه ګانې ور څخه تکرار نه شي. اوس د خلکو په زړونو کې د سولې، آرامی او د هیواد د بیا جوړیدلو لپاره هیلې پیدا شوی دي، دا پر خوانانو ده چې د راتلونکی ښه سبا له پاره زیار وباسي او کار وکړي.

میرویس د ننګرهار پوهنتون د کرنې د پوهنځي د څلورم کال محصل:- موږ خوانانو ته په کار ده چې د یو آزاد او خپلواک افغانستان ریښتینې زامن اوسو، ملیتي او قومي تعصبونو ته لمن وهل دنه افغان کار دی افغانان په خپلوکي سره ورونه دی او ورورولي او یو والی د افغانانو شعار دی.

د زړه دل جوانان

ملحه محصل پوهنحی وترنری پوهنتون کابل: جوانی هستم ۲۱ ساله سه سال قبل فامیلم مرا با پسری که به گفته فامیل شان ۳۲ ساله است و در امریکا زندگی دارد بدون اینکه از من بپرسند نامزد نمودند. از آوان که نامزد شده ام از نامزدم دو سال قبل چند قطعه عکس و یک کست ویدیوئي دریافت نمودم. همراه با چار صد دالر به وقفه ها از یک سال می شود که از نامزدم هیچ کدام خط و خبر نیست و فامیل شان که به خانه ما میایند می گویند که از وی خط دریافت نموده اند و بعد از عرض سلام گفته است که در این ماه و یا آن ماه به کابل میاید، ولی از سه سال بدین سو این هر آمدن تنها در زبان بوده است من از این وصلت خیلی خسته شده و چندان رضایت ندارم. فامیلم بخاطر دریافت چند دالر که با رفتنم با آنها میرسد حیاتم را خراب کردند. تقاضای من از سایر فامیل ها این است که از همچو وصلت ها بپرهیزند و حیات جگر گوشه های شان را بخاطر چند دالر خراب نسازند.

هر هفته یک گفته

امیر زاده فقیر زاده را بخاطر دارم که در یک مدرسه بودند و در یک صنف درس می خواندند. لاکن امیرزاده بواسطه دولت و منصب پدر در درس تنبلی و غفلت می کرد و فقیر زاده بواسطه غریبی خانواده خود به مشق و مطالعه درس به شب می رساند و شب بروز می آورد. و غفلت نمی نمود و یک نفس نمی آسود تا آنکه بواسطه قابلیت در علم و ادب به مرتبه و منصب عالی رسید و به تدریج رتبه اش بالاتر شد تا به منصب وزارت رسید. روزی در بازار با شان و شوکت می گذشت و به هر طرف نظر می کرد، چشمش به امیرزاده افتاد که گوشه ای به بسیار خواری و پریشانی استاده است، او را نزد خود طلبید و احوال پرسید.

معلوم شد بعد از فوت پدر مال و دارائی او از دست رفته و به فقر و خواری افتاده است. بر حال او ترحم نموده و اظهار مرحمت فرمود. امیرزاده از فقیرزاده خواهش خدمتی نمود. چون قابل کارهای بزرگ نبود او را به خدمت شخصی خود مقرر نمود که بکس تحریر وزیر را به دفتر می برد.

روزی او را به این حال دیدم گفتم خوشا به حال پدری که برای فرزند خود علم به میراث گذارد و خوشا به حال فرزندی که حیات پدر را غنیمت دانسته علم و کمال یاد بگیرد.

سړکال ۲۴۰۰ ته خوانانو د کلکور ازموینه ډیره کړه

د هیواد بیا رغاونه د زده کړې خاوندانو ته اړتیا لري، په تیرو کلونوکی کلی چې زموږ هیواد د جګړو او یرغلونو ډګرو. تر ډیره خایه خوانان د زده کړې له نعمت څخه بې برخې وۀ یا یې له هیواد څخه بهر خپل کهول ته د یوی مړی ډوډۍ په لاسته راوړلوکی وخت تیراوه او یا هم دننه په جګړیز، ګرویونو کې د ګډون لپاره په زور یا په خوښه بوخت وۀ. له نیکه مرغه سړکال د نورو کلونو په پرتله ډېرو خوانان د هیواد لوړو تحصیلي موسسو ته د ګډون لپاره چمتوالی نیولی وۀ. په لومړنۍ کانکور آزموینه کې چې د هیواد په مرکز او ګڼ شمېر ولایتونو کې واخستل شوه. (۱۳۰۰۰) تنه خوانانو ګډون درلود او په دوهمه آزموینه کې چې د متفرقه ګډون کوونکو لپاره تاکل شوی وه او په هغه کې د هیواد نه بهر د ښوونځیو فارغانو او د تیرو کلونو فارغانو او دغه راز هغو کسانو چې په لومړۍ آزموینه کې یې د ګډون چانس نه وۀ ترلاسه کړی (۱۱۰۰۰) تنو خوانانو انجونو او هلکانو په ګډون برخه اخستې وه چې له دې ولې نه به ډېر شمېر د هیواد په پوهنتونونو او د لوړو زدکړو په موسسو کې شامل شي چې دا شمېر زموږ هیلې هیوا کې د تحصیلي کچې د لوړیدو لپاره لا هم غوړوی او راجوتوی چې ډېر شمېر خوانان د خپل تحصیل او زده کړې لپاره زیار باسي او د هیواد د بیا رغاونې په بهیر کې د ګډون لپاره ځان چمتو کوي. داسې اټکل کیږي چې په راتلونکو کلونو کې به دا کچه او لاهمه لوړه شي خو اصلي خبره داده چې زموږ خوانان نه یوازې د لوړو زده کړو القاب تر لاسه کړي بلکې دریښتینې زده کړې د تر لاسه کولو لپاره زیار وباسي او دا هڅه وکړي چې د نورو هیوادونو د خوانانو او د زده کړې خاوندانو سره خپله سیالي برابره کړي او زموږ کړیدلی هیواد چې د جګړو له کبله تر نورو ډېر شاته پاتې شوی د پرمختګ جوګه کړي. په دې هیله چې په راتلونکي کې زموږ ډېر خوانان د لوړو زده کړو چانس تر لاسه کړي او دولت هم د دوی لپاره دښې زده کړې زمینې په هواد کې دننه او بهر چمتو کړي.

شفیق

دوملاسونه ئي د ماین په چاودنه کې دلاسه ورکړي، خو همت نه

بچه ها قدر جوانی را بدانید

وقتی می شود به یک نوجوان و به یک جوان کمک کرد که خود او بخواهد و تقاضای کمک کند. تنها نیاز یک جوان به پول، لباس و خوراکی نیست. گاهی لازم است که عاشق شود گاهی فریاد بزند وشاید بعضی وقت به عهده گرفتن مخارج فامیل خود گردد. ما باید بدانیم تنها با تغیرات فریکی بدن ما بزرگ نمی شود. برای ورک جوانان باید همیشه جوان ماند. جوانی که تمایل به شناخت نقطه ضعف هایش ندارد. ولی عبدالستار محصل تعلیمات متوسط طبی است موصوف می گوید: اگر یک جوان، جوان خوب باشد همه دوستش دارند، ما جوانان که برای رسیدن به اهداف ما تلاش می کنیم باید بدانیم که زندگی های سخت، انسانهای سخت می سازد، جنگ ۲۳ ساله در کشور جوانان ما را به سختی های زیادی رویه رو ساخته بود. با آمدن فضای امن در کشور حالاجوانان ما بیشتر از پیش فعال شده و در قسمت آینده شان تصمیم بگیرند چرا که جوانی شان را دیگر نمی یابند.

وی می گوید: معلمی داشیم که می گفت او بچه ها قدر جوانی تان را بدانید. ولی ما به نیروی جوانی خود ارزش قایل نبودیم و همیشه فکر می کردیم که انسان جوان می ماند. حال که ۲۵ سال زندگی خود را سپری می کنم. به خود اندیشیده ام که زندگی در گذر است و باید همه از نیروی جوانی شان استفاده مناسبت نمایند. و نیروی شانرا در راه رسیدن به اهداف مناسب به خرچ دهند.

از موصوف در مورد مودو آراستن جوانان به اشکال مختلف پرسیدم او گفت: اصلاً مود یعنی هیچ، هستند تعداد از جوانان افغان ما که تازه از دیار هجرت برگشتند با خود مود های را آورده اند که اصلاً برای یک جوان افغان همچو مود ها زیبنده نیست، جوانان ما باید طور باشند که پدران شان بودند و زندگی کردند، جوانان ما به عوض تقلیدو انتقال مود از جوانان سایر کشور ها باید پیشرفت های تکنالوژی آنان را تقلید نمایند و در راه رشدتکنالوژی کشور شان بکوشند. و اقتصاد از بین رفته کشور ویران شانرا رشد دهند، انسان به مود پیشرفت نمی کند. جوانان ما باید مطابق جامعه شان خود را به آرایند.

برای هر جوان مسلمان لازم است تا خداوند را فراموش نکند و پنج وقت نماز را در جماعت ادا نمایند. چرا که عبادت در جوانی فضلیت زیادی دارد.

در اخیر نظروی را در قسمت مطالب نشر شده در روز نامه های کابل خواستار شدم. وی اظهار نمود اگرچه اکثر جوانان ما روز نامه خوان نیستند و علاقه زیاد به خواندن روزنامه ندارند. شخصاً خودم اکثر اوقات مصروف کارو بار روز مره می باشم ولی باز هم بعضی اوقات که روز نامه ها وجراید راورق می زنم فقط در آن اخبار تکراری، مصاحبه ها، گزارشات به نشر می رسد. تا هنوز هیچ روزنامه وجریده نیست که مشکلات جوانان را باز گو نماید. گرچه جوانان افغان به مشکلات زیادی رویه رو هستند ولی تا هنوز هیچ نشریه مشکلات جوانان را به بر رسی نگرفته وراه حلی را برای رفع مشکلات آنان پیدا نکرده است.

مصاحبه کننده
حسیب الله نوری

په رخصتیو کې هم ناروا، ناروا وي

اخترونه ، جشنونه اونورى ملى ورځى د خوشحالى شپى ورځى دى او په دى ورځو او شپو کى لازمه ده چى تول خلك په وروري ، صميميت او ښه سلوك د يوه ، بل سره چلند وکړي او دغه نيکمرغه شپى او ورځى په خوشحالى تيرى کړي .

د تولنى هر يو غړى چى په هرکار او روزګار بوخت وى ، ايمانى مسوولیت لرى تر څو د نورو ورځو څخه لا زيات په دغه ورځو کى د خلکو خدمت ته ملا وتړى او په خپله برخه کى د انسانى او صادقانه کار په تر سره کولو سره د خلکو او اولسونو خوشحالى لا زياته کړى او په دى توګه دا څرګنده کړى ، چى د همدى تولنى يو غړى دى او خان د دى تولنى په بنادیو او غمونو کى شريك بولى .

خو لکه څنګه چى ليدل کيږى په بيلا بيلو عرصو کى ځينى مصروف کسان نه دا چى دغه شان چلندونه کوى بلکى په دغو ورځو کى د خپلو جيبونو په ډکولو کى د هر څه څخه زيات هڅه او هاند کوى او داسى انګيرى ، چى په دغه شپو او ورځو کى پوښتنه نشته ، يا دا چى ښارولى ، ترافيك او د نورو برخو کارکونکى په رخصتيو کى دى او دوى هم د بى باز خواستى ډګر سينه پراخه ګورى او څرنګه يى چى زړه غواړى خپل د چور ، ظلم او تيرى آس پخپله خوښه بى دريغه خغلوى .

کله چى د دوى څخه پوښتل کيږى چى ولى ؟ نو بيا په پوره سپين سترګى وايي چى ، اختر دى ، جمعه ده ، مابنام دى يا سهار دى .

دوى د هيوادوالو پوښتنو ته داسى خوابونه وائى چى ګويا په اخترونو ، جشنونو ، رخصتيو يا د شپى لخوا ، ظلم ، تيرى اوناروا ، روا وى . ځينى هتي وال او موټر چلوونکى بيا په دى برخه کى ډير تيرى کوى .

خداى (ج) دى دوى ته د نيکى هدايت وکړى او دوى دى وپوهوى چى ظلم او تيرى په هر وخت او زمان کى که رخصتى وى او که رسمى ورځى ، ظلم او تيرى دى او هغه د ښاريانو په وړاندى يو جرم ګڼل کيږى ، همدا شان مسوولينو ته هم يادونه کوو چى په اخترونو ، جشنونو او رخصتيو کى د دغه خودسرو او منفعت پرستو لاسونه زمونږ د هيواد والو د جيبونو څخه لنډ کړى .

روښان

زما په زړه ليکوال

د نن څخه لږ او ډير پنځلس کاله به کيږي چى په يوه مجله کى د ميرزا زرغون خان د نوم سره لومړنى شعر مې مجله کى ميرزا خان صاحب يو ډير زړه راکښونکى سرليك خپلى مقالى ته ورکړى و نو خکه لږ شوم ددغه ليکنى مطلب دلوستلو تکل و کړم سر ليك نه پوهيږم راته هير دى ، خو مطلب دومره ښه ليکل شوى و چى د هغى د لوستلو له بهير کى مى د کاغذ د مخ مسترګى جګى نه کړى ، زما دا مطلب په دې اندازه خوښ شو چې بى اختياره مى د خانه سره ووىل : شابلس دې وي په دلسي ليکوال ، په ښه بښتيا چى علمى او ادبى ليکنه ئى کړيده ، هر سړى خپله پژوند ته ورکړى خلته مستري وايي ، اوس هغه څوك چى د کاغذ نو مخونه توروى د روپى شپاړس پيدا کيږي اصلى ليکوال خو ميرزا صاحب دى . د هغى ورځى څخه وروسته مى ميرزا زرغون خان زما په زړه کى خلته خانګرى خاى ونيوه او تل په دى تلوسه کى وم چى د دلسى وتلى ليکوال چى تر لوسه پورى زمونږ په تولنه کى لکه لعل په ايرو کى پټ دى ، نو دې ليکنى هم تر لاسه کړم او خپله ادبى لوهڼى تنده پرې ماته کړم . په دى دول هره مجله کو اخبار يا چى لاسته راته نو پيړۍ مى صبرى سره به مى د هغې د مطالبو فهرست کوت او د ميرزا صاحب نوم په مى په کى لټاوه چى که نومورى کومه مقاله پکى چاپ ته ورکړى وي .

خو دلوى څښتن فضل و دلسى مجله او يا اخبار نه وچى د ميرزا زرغون خان نوم به پکى نه راته ، د نښو مجله ، د کرنى مجله ، د خوانانو مجله ، د ماشومانو مجله ، د څنګلونو مجله ، اونيزى ، سهارنى ، غرمنى او مازديګرنى ورځپاڼى ، کورنى او بهرنى خپرونى اونورى د دده دليکنو څخه خالى نه وي .

ميرزا صاحب به که کومه ليکنه د کرنى په هکله کړى وه ، نو مورى مقالى ته به د کرنى متخصصين ګوته په غاښ پاتى کيدل ، همدارنګه زيات شمير طبيبان په دي هڅه کى و چى د ميرزا زرغون خان د طبابت پساحه کى ليکنى ولولى او خپلى مسلکى پوهه لوړه کړى ، همدارنګه د فلسفى سياسى ، اجتماعى او ادبى مطالبو مينه والو پشپړ دا ډاډ درلود چى ميرزا صاحب يو جامع الکمالات لوړ عصر نابغه دى همدا ټکى وه چى خپرندويه موسسو د ده کتابونو چى د علم ، هنر او ادب مختلفو موضوعاتو بى لړ چى د نيږدى څخه د هغه په ديدلو مشرف شوم او ګورم چى زمونږ نابغه څه ډول پنه لري ، ما به په خيالتو نو کى د هغه راز راز تصويرونه ايستل ، کله به مى ميرزا ته د زړه سرى څيره جوړه کړه چى سپينه ږيره ، کل سر او عينکى بى پستر ګو دى د يوه ميز شا ته نلست او بى شميره پاڼى بى مخى ته د ميز پر سر پراتى او په ليکلو بوخت دى ويا به مى د خانه سره ووىل چى "ته ميرزا صاحب به دومره سپين ږيرى نه وى خکه چى لږ موده کيږي چى د ليکنى ډګر ته راوتلى دى ، حتماً به خوان او يا به پاخه عمر څښتن وي خو دا استعداد دى چى خداى (ج) ورکړى او اوس دومره وتلى سړى تري جوړ شوى دى .

او يا کتاب چى د ميرزا صاحب د ليکنو په کې وه او په هره ږيره چى وه هغه به مى رانيوله او کور ته به مى راوړه ، لږ ډه دا چى د کور يوه کوته مى تر دروازې پورې د کتابونو ، مجلو او اخبارونو څخه ډکه شوه او ميرمن مى زما د دې کتابونو او مجلو څخه خوږ اپه تنګ شوه او وې ويل : دا دومره کاغذونه ، مجلى او کتابونه څه کوي ؟ ګرهيوم چى هغه ملا تړلى تري غلى شوم او د خانه سره مى ووىل : "دا خو راکى د لوسنى عصر نابغه ميرزا زرغون خان په قدر څه پوهيږي" دوخت په تيريدو سره د کور دوهمه کوته هم د کتابونو او مجلو څخه په ډکيدو وه ، تر دى وروسته ده ميلمه د کينلستلو د ماشومانو هستوګنى کوتى هم ډکى شوې وي .

څومره چى د ميرزا صاحب د اثارو سره مينه درلوده هغومره مى د ږيرزړه غوښتل چى د نيږدى څخه د هغه په ديدلو مشرف شم او ګورم چى زمونږ نابغه څه ډول پنه لري ، ما به په خيالتو نو کى د هغه راز راز تصويرونه ايستل ، کله به مى ميرزا ته د زړه سرى څيره جوړه کړه چى سپينه ږيره ، کل سر او عينکى بى پستر ګو دى د يوه ميز شا ته نلست او بى شميره پاڼى بى مخى ته د ميز پر سر پراتى او په ليکلو بوخت دى ويا به مى د خانه سره ووىل چى "ته ميرزا صاحب به دومره سپين ږيرى نه وى خکه چى لږ موده کيږي چى د ليکنى ډګر ته راوتلى دى ، حتماً به خوان او يا به پاخه عمر څښتن وي خو دا استعداد دى چى خداى (ج) ورکړى او اوس دومره وتلى سړى تري جوړ شوى دى .

يوه ورځ چى د ښار د مرکزى وات په غاړه کى د کتابونو ، مجلو او اخبارونو پلټدلو بوخت وم يوه اند يوال مى چى رستم خان نومىده په لاوړه لاس راته کينبود چى مخ مى وروړاوه د دروغبړ څخه وروسته يى ووىل : څه کوى ؟ ما ورته ووىل : دا کتابونه او مجلى ګورم چى د ميرزا خان صاحب زرغون خان ليکنى پيدا کړم او راوړم يې نيسم ده زما دا دې خبرى په لاوړ د سره کټ کټ وخندل ، زه هم ارپاڼى شوم ده ووىل : کتابونه او مجلى څه کوى ازه به خپله زرغون خان په لاس درکړم .

ده دا دې خبرى په لاوړ د سره دلسي وغوږ يدم لکه چى د عمر ونو لرمان مى په پوره کيدو دي ، دوړه روان شوو زه نه پوهيږم چى په خمکه روان يم او کې په هوا ، په زړه کې په مې ويل : "که ميرزا صاحب وګورم ، نو مخامخ به يې په سر باندى ښکلوم ، د خکه چى په کوپړى کى يې خارق العاده نابغه مغزو ته خاى ورکړل شوى دى ، بيا به مى ووىل چى ده د ښى لاس دري غټى ګوتى په مچ کوم دا خکه چى ده په دې ګوتو علم او فرهنګ تبى ساړى خدمت کړى دى " .

په همدى چورتونو کى وم چى د ميرزا صاحب چارخاى ته ورسيدو رستم خان يوه دروازه وته کوله او دوړه کوتى ته ننوتلو ، د کوتى په ښه سر کى يو ميز لوشانه يى يوه څوکى پرته وه د ميز پر سر پسل ګونو پيړ او نرى کتابونه اينبودل شوي و ، لومړى مى خيال وکړ چى ګواکې په کوته کى څوك نه شته ، خو چى ښه ور ته خير شوم د ميز شا ته يو سړى نلست او يو لاس يى په خوله کى د کتابونو په منځ کى ږدى و ، ما ورته ووىل : ښه ماسپښين دى ، ما ورته ووىل : ښه ماسپښين دى ، ما ورته ووىل : ښه ماسپښين دى